

O Noso Federalismo

Os povos do Estado hespañol veñen sufrindo dende fai máis d-un século as resultas d-unha doenza crónica, que os leva do desbaraxuste democrático á ditadura militar e da ditadura militar ao desbaraxuste democrático. Dixérase que viven fatalmente condenados a esa terrible alternativa, con tristuras do que pasou e temores do que pode vir, como si se tratase de sociedades rebeldes a todo goberno e a toda lei. Pero non é certo que os povos hispanos sexan incapaces de constituiren un Estado común, armónico, estable e rexido por normas democráticamente establecidas e respeitadas. O que ocorre é que a súa natural diversidade requiría unha orgaización descentralizada, en vez do sistema unitario e centralista, iniciado pol-a dinastía dos Borbóns e servido pol-os partidos dirixidos dende Madrid, fosen eles conservadores ou liberaes, monárquicos ou republicáns. Concédase, pois, aos diversos povos de Hespaña unha franca autonomía e veremos xurdir un Estado hespañol auténticamente democrático, asentado sobor da transixencia e a tolerancia, dentro da paz e do orde, porque si algún conxunto de povos do mundo está obrigado a estroiturar a súa vida política conforme ao sistema federal, ese conxunto chámase Hespaña.

Claro está que Castela e as súas rexións, que forman o núcleo central e maioritario de Hespaña, e que, pol-o tanto, marcaron as directrices do Estado hespañol, non por eso se libran da zozobra xeral, nin das inxusticias, iniquidades, miserias e discordias a que todol-os povos hispanos veñen sometidos por culpa do centralismo. Ben ao contrario, Castela sofre retraso espiritual e probeza económica en grado sumo; pero a hexemonía dos seus módulos nacionais infundeulle un orgulo desmedido, que non lle permite ver nin concebir outra Hespaña que non sexa a que ela mesma creou, derivada do absolutismo dos seus monarcas. E por efecto d-ese orgulo, fundado en falsas hestorias, ven sufrindo toda Hespaña unha política antinatural, crónicamente totalitaria. O magno problema de Hespaña está creado, dende antigo, pol-a chamada "vontade de imperio" que sinten os habitantes da Meseta e que, pouco a pouco, se foi convertindo en incapacidade democrática do conxunto. A solución, pois, está en convencer aos casteláns; pero isto supón unha nova "reconquista" de Hespaña.

Dixose insistentemente que os árabes transmitiron aos hispanos o seu espírito de indisciplina e que por eso en Hespaña resulta

imposíbel a colaboración e o ideal común. Cicáis a cousa non sexa tan simple como se ven decindo; pero non hai dúbida de que o Estado hespañol adoptou os módulos da parte máis arabizada e indiscriminada, para impoñerlos ás partes máis capaces de colaboración democrática. D-este xeito a orgaización política de Hespaña, que pudo e debeu ser unha feliz harmonía de povos diversos, trocouse así en servidora d-un d-eles i en opresora dos demáis. E por non querer asentar o Estado hespañol sobor das súas realidades, preferindo vivir de abstraccións, declinaron todol-os valores tradicionais até o extremo de converter a hestoria de Hespaña n-unha serie ininterrumpida de frustracións.

O certo é que somentes os povos diferentes de Castela (Galiza, Cataluña e o País Vasco) están dispostos a tronzaren a hestoria de Hespaña, liberándose da disxuntiva en que se ven debatindo o Estado hespañol, antre a ditadura e o desbaraxuste. Xa fai moitos anos que as tres nacionalidades periféricas ergueron bandeira contra o cesarismo unitario e centralista, plantexándose a sí mesmas este outro dilema: "A separación ou a Federación". Pois ben; compre decir que Galiza non dvidou endexamáis, abrazando sen ningunha caste de reservas o federalismo.

A vocación federalista de Galiza venlle de tan adentro que nin tan siquera quixo reservar o separatismo como recurso táctico, para intimidar aos unitarios e gañar posicións de vantaxa. O que non saben os unitarios é que unha Galiza desesperada é capaz de entregarse ao separatismo coa mesma fé con que se declarou partidaria da Federación.

AS PROBAS DO NOSO FEDERALISMO

Imos demostrar que ningún povo do conxunto hispano dou tantas mostras de vocación federalista como leva dado Galiza.

O día 10 de agosto do 1808, en plea guerra da Independencia, firmouse na Cruña un tratado de Federación perdurabel antre Galiza e Castela, como primeiro paso d-un proxeito máis ambicioso, concebido pol-a nosa Xunta Suprema. O Conde Toreno e Pi i Margall recolleron o feito; pero ningún d-eles di que n-aquela Federación entraban de inmediato as provincias do Norte de Portugal e as de Oviedo e León, co que se pretendía restaurar a Galiza dos tempos románs, e ampliándoa co ingreso venturioso dos demáis povos de Hespaña, a medida que se fosen

liberando dos franceses. Galiza, pois, concibeu e quixo realizar a Federación dos povos hispanos antes de que en Hespaña xurdiran os teóricos do federalismo influídos por Proudhon.

Iniciada en 1837 a renascencia literaria de Galiza e sentadas en 1842 as bases do rexionalismo galego, fíxose posíbel que perante a Xunta Central de Galiza, reunida en Lugo o ano 1834, se discutise e puxese a votación "si debía ou non este Reino declararse independente". A proposta, como se sabe, foi formulada por Antolín Faraldo e perdeu por un soio voto, co que prevaleceu a idea unionista sobor da separatista.

O día 22 de xulio do 1873, a pouco de instaurarse a primeira República hespañola, foi celebrada en Compostela unha xuntanza de 545 delegados galegos, na que se aprobou por unanimidade o seguinte acordo: "Unha vez plantexada en Hespaña a forma republicana federal de goberno, resolvemos exercer o dereito de iniciativa na orgaización político-administrativa do noso territorio". Este acordo, sen par nos anales hispanos do século XIX, puxo de bulto a conciencia política de Galiza. E tan unánime foi o acordo que até se veu secundado pol-o clero, en calidade de cidadáns galegos, xa que como tales cregos estáballes prohibido adherirse á República.

Tamén conta Galiza con outro exemplo único na hestoria política do oitocentos hespañol. Este é o "Proxeito de Constitución ou Pacto Fundamental para o futuro Estado Galego", formulado pol-o Consello Executivo o día 24 de maio do 1883 e definitivamente discutido, votado e sancionado pol-a Asambleia federal do territorio, axuntada en Lugo o día 2 de xulio do 1887. O seu artigo segundo di así: "Esta Rexión erixese en Estado Autónomo e Soberán, e adopta a forma democrática-republicana federal para o seu goberno". N-esta mesma Asambleia foi aprobado un "Plan de Facenda Cantonal", trazado por Sánchez

Villamarín a raíz da revolución do 1868. Non estará de máis reproducir un telegrama de Pi i Margall dirixido a esta Asambleia, que di así: "Galicia quixo durante a guerra con Francia establecer el sistema federal. Pláceme verla ahora ocupada en discutir su futura Constitución..."

Nin que decir ten que o ministro galego Eduardo Chao foi un dos redatores do proxeito de Constitución federal da República hespañola do 73, coidándoa necesaria para Galiza e defendéndoa con exemplar decisión, como dispós o ministro galego Casares Quiroga había de votar a favor do sistema federal nas Cortes constituíntes da segunda República.

Foi o federalismo o que veu dar contido político ao movemento sentimental de Galiza, con tal empuje e conciencia que o libro de Brañas "El Regionalismo", publicado en 1889, influía inclusive nas directrices do movemento catalán. Así foi que cando Pi i Margall visitou Galiza no outono de 1892 díxolle a Brañas que o seu rexionalismo galego aventaxaba ao federalismo hespañol en que de por sí xa era un sistema político. N-efecto; Brañas esclareceu, antes e mellor que ningún líder federal, a tendencia independentista dos povos hispanos, sentando as bases xustas e posíbeis d-un Estado armónico para toda Hespaña.

Compre rexistrar a disposición unionista dos grupos democráticos do noso país ao establecerse a República do 1931. O partido chamado O. R. G. A., creado en 1930, decía no seu primeiro manifesto, dispós de declararse federal a rajatabla e republicán a machamartillo: "...percurando cada povo superarse i engrandecerse pol-o seu propio esforzo, é como poderemos chegar a crear unha Hespaña poderosa, e irmandados con Portugal, poder conseguir que Iberia erga a súa nobre figura nos futuros Estados Unidos de Europa". Na sonada xuntanza de todol-os grupos repu-

blicáns galegos, levada a cabo en Lestrove, o día 16 de marzal do 1930, firmouse un pacto no que se decía: "...chegou a hora de que Galiza demostre querer ser libre e puxante... E a República terá de ser federal, porque tal é a vontade dos republicáns, consentes de que o federalismo achega o goberno ao povo, axeitándose ás peculiaridades rexionaes, tan varias pol-a hestoria e o carácter hespañol". O Partido Galeguista, fundado a fins do 1931, como concreción dos movementos autonomistas anteriores e para defender a Galiza dentro da nova Constitución, non sóio se declarou defensor da nosa autonomía e do federalismo hispano, senón do federalismo internacional.

Ao presentirse o derrubamento do réxime monárquico, o "Seminario de Estudos Galegos" preparou un anteproxeito de Estatuto de Galiza para propoñerlle ao noso país. Este foi o primeiro documento do seu xénero que se reditou en Hespaña ao instaurarse a segunda República, e comeza co seguinte artigo: "A Galiza é un Estado libre dentro da República Federal Hespañola". Aínda non se chamara a Cortes Constituíntes cando a "Federación Republicana Galega" convocou na Cruña a unha magna asamblea de todol-os grupos i elementos afeitos ao novo réxime no noso país. Esta xuntanza tivo lugar o día 20 de maio do 1931, discutíndose e votándose unhas "Bases para o Estatuto Galego", cuio artigo inicial di así: "Galiza é un Estado autónomo dentro da República Federal Hespañola".

¿Será preciso presentarse outras probas do noso federalismo para que a Galiza se lle reserve un posto de honor?

CONCLUSION

Acaba de decir o Sr. Albornoz, Presidente do Goberno da República no exilio, en carta dirixida a L. Blum: "No necesito deciros cuán ardorosos partidarios de la Federación Europea somos los republicanos españoles. España es un país federal por naturaleza". Estamos seguros de que n-este intre en que o federalismo volve a poñerse de moda, todol-os republicáns e socialistas de Hespaña son federalistas. O propio Indalecio Prieto, que nas Cortes Constituíntes da República do 31 votou en contra do sistema federal, amostrándose decote dispostado co réxime de autonomías rexionaes, acaba de presentarse no Congreso celebrado na Haya en favor da unidade europea, e con gran firmeza verbal declarou partidario, non somentes dos Estados Unidos de Europa,

(Pasa á páxina 3)

12º Aniversario do Plebiscito Autónomíco de Galiza

O 12º aniversario da votación pol-o povo galego da súa autonomía, será celebrado pola nosa coleitividade con un grandeiro banquete que acordaron orgaizar a Federación de Sociedades Galegas, os centros provinciales Ourensán, Pontevedrés, Lucense e Coruñés, o Centro de Betanzos e a Sociedade A. B. C. do Partido de Corcubión.

O aito realizarase o día 27 de Xunio ás 12 horas, no salón da Federación de Sociedades Galegas.

VIAXE SIN RETORNO

A escuridade da noite cedía ante a tenue luz do nacemento dun día opaco. A quietude exterior era aínda ausoluta. O fume flotando en sombras caprichosas por riba dos tellados era o único indicio do comenzo do diario traxinar nas cociñas aldeáns. A temperatura glacial extendíase a todo o ambiente. Unidos os corpos, cos rostros semicubertos, tratando de protexerse do frío, bordeaban unha angostura salpicada de bulleiro, unha aboa e seu netiño, con ansia non desimulada de chegar prontamente ao outro lado da serra.

O andar era lento e fatigoso. A resistencia do vento con aillados grumos de neve retrasaba enormemente os plans dos camiñantes.

A copiosa nevada amenazando desde o outo, advertía claramente do perigo a que se expoñían quen intentaran cruzar a serra en circunstancias climatéricas tan pouco favorábeles. A experiencia da vella ao respecto infundíalle certo temor que aumentaba ao levantar a vista para descubrir no maciso da montaña, algo alexada aínda, a negrura da entrada que daba acceso á ruta en espiral, que conducía ás aldeas situadas sobor da marxen dereita. Presentábase, desde logo, difícil a empresa, pero...

Os camiños da comarca ofrecían a diario o triste espectáculo de infinidad de procesións de acompañamento e despedida definitiva. A epidemia, que viña desde lonxe, metíase en todas as partes causando perdas enormes. Un sono espantoso tido durante a noite vencellaba todo isto coa filla da anciana que vivía co seu home e filliños na aldea onde tiñan tanto empeño en chegar a dona io rapaz.

Metíanse xa na serra, subindo por un sendeiro desaparexo e tortuoso, casi oculto pol-os accidentes propios do terreo. O vento incesante e veloz deixaba sentir unha música monótona e lastimeira, desalentadora. As verbas quedaban truncas ao seren pronunciadas, pois o permanente ruído dos elementos non facía posible a súa audición. O cansancio iba realizando a súa laboura de agotamento nos aldeáns.

Alá arriba, casi á metade do viaxe, o refuxio do monte recibíalos, solitario, protector, cuíos asentos de pedra, limpos, invitaban ao que chegaba.

Desde aquí descanso eran visibles certos lugares, escearios de feitos desagradábeles que, aínda estando na mente de todos, os nosos viaxeiros preferían non comentar. Alí, no recodo da arboreda, foi atacado un mozo por lobos famentos, ao voltar unha noite de Nadal de visitar á súa novia. Máis abaixo, na fondoada da esquerda, un arrieiro que conducía as súas mulas cargadas de viño, non puido evitar a tormenta unha calurosa tarde de Xuño, e un rayo sorprendeu no preciso instante en que chegaba ao pino xigante, onde pensaba repararse.

Algúns copos de neve descendían xa, menos espaciados, anticipo seguro de intensa e larga nevada. Urxía pois reemprender a marcha antes de que a tormenta se precipitara abundante.

Os primeiros movementos en

procura do seu ouxetivo fixeron comprender aos excursionistas a gravidade da súa situación, xa que a branca sustancia íbase espesando de tal maneira, que o panorama perdía a súa habitual aparencia, cubríndose cun manto que borraba toda huella e ocultaba calquer punto que poidera servir de orientación. A ruta pesada e invisíbel obrigaba a un tanteo que non permitía grandes adiantos, ao mesmo tempo que debilitaba enormemente as xa escasas enerxías dos viaxeiros.

Fixaban a vista lexos, ao término da pendiente, nunhas cheuzas que emerxían confusas por entre os brazos desnudos de robustos castiñeiros, visión que sinalaba a meta onde debían chegar, comunicándolles novas forzas.

A baixa temperatura habí-

lles entumeceido os membros ao extremo de semiparalizalos; a masa cruxente adherida aos pés convertía cada movemento en esforzo de titáns. De pronto, dous berros angustiosos son lanzados ao espacio, confundíndose co lastimeiro ruído do vento, namentras anciana e neno desaparecían da superficie ao pisar escondida e profunda oquedade.

A isa mesma hora, nunha casa labrega, un home rodeado de seus pequenos debatíase na impotenza e na pena ante o irremediábel.

Cando o sol alegrou os días e disolveu a neve endurecida pol-a xiada, devolvendo á montaña o seu aspecto diverso, mans de íntimo afeuto clavarón sobor do pozo do lobo unha cruz de lembranza.

Antonio Gómez.

As son da zanfona

GRORIA AO PORCO

por VERDUGUILLO

Teño unha nova zanfona, que oxe desíio estrenar para as fazañas cantar do porco de maor sora.

Gordo, petiso, panzón, de pelaxe pouco fino, asemella un porco chino, con máis unto que xamón.

Como un bravo capitán, pelexou na moreira, espallando valentía en contra do musulmán.

Aínda que non foi de mel, fixo con sorte o debut; na toma do Gurugú casi lle furan... a pel.

Un furioso berceber, atacando a retagarda, armouse dunha espingarda e tratoulla de meter.

Pero un soldado valente acudeu a toda presa, e rebanou a cabeza daquel marroquí doente.

Eisí, por esta fazaña, salvado foi o animal, que chegou a xeneral para desgracia de Hespaña.

Anos pasou na inaição, e logo, en menos de nada, a unha outura insospitada rubeu por unha traizón.

Amo de todo e señor, converteuse nun verdugo; impuro a seu povo o xugo, e chámase o salvador.

En troques, os mouros son agora os que lle dan garda; xa non lle fuxe á espingarda, recíbea con fruición.

O mundo asombrado está de que este porco sin lei e con infulas de rei non esté no tallo xa.

Mais todo ten o seu fin, e o día menos pensado, nunha viga, pendurado, será pol-o matachín.

Os Parásitos do Galeguismo

O Galeguismo é, sin lugar a dúbida, o movemento político máis sustancial de cantos hoxe axitan aos povos da Península, na Terra nativa e na emigración.

En Ourense i-en Bós Aires está o latexo máisimo i-a liña pura deste movemento político integral, no que xermola un verdadeiro rexurdimento nacional Pangalego; todo i a enerxía e lus.

Enerxía e lus: Lus alumeadoira de novas estradas. Enerxía creadora dunha vida propia. Lus que espaxa os cintileos do propio espírito. Enerxía que afirma con feitos a vontade de ser, e que empurra, escorrenta i-esnaquiza ao enxamio de parásitos conformistas e imitadores; seres aseisuaes, estereis; apenas fagos fatuos da fama allea.

O Galeguismo conta con unha colleita asombrosa distes pará-

sitos, da Terra e de fora dela. Háinos en todol-os terreos; nas letras, na arte, na política, nas agrupacións sociaes, i-en canto o patriotismo, a vitalidade i-a despreocupación das nosas xentes deixa un burato onde acocharse, ou unhas faragullas que apañar. Háinos frescos; háinos audaces. Háinos dunha frescura e dunha audacia que asemella a máis candorosa inocencia. As veces confésanse, amóstranse enciro ou déixanse radiografar, sin decatárense siquera das mágoas, lacras e miserias de que están cubertos: Vivos que se escorregan, e resultan parbos. Háinos fosilizados, momias ambulantes, ou pelexos de fel acedo que afirman a súa fracasada eistencia falando decote mal de canto contrasta coa súa impotente cativeza.

Háinos de cuño oficial, can-

Por fin, chegou a farándula falanxista. A tan cacarexada embaixada do arte folklórico hespañol pasou por Bós Aires e a Prata, seguindo logo até as provincias do interior.

Chamounos a atención que o recibimento non fora de acordo aos precedentes.

Esperábase que eiquí se fixeran grandes manifestacións de agarimo, conforme a outras que se realizaron alí; pero resulta que o máis locido foi o agasallo do intendente municipal, que puxo á disposición das rapazas visitantes bañadeiras para que pasearan pol-a cidade.

Todo moi amabel e moi emotivo.

Por certo que as sociedades hespañolas franquistas máis distinguidas, como a Patriótica Hespañola, o Club Hespañol e outras que non val a pena de nomear, non lle rindiron ningún homaxe ás mozas representativas do Sindicato horizontal ou vertical —non sabemos cal— das mulleres de falanxe.

As únicas entidades que se animaron a facelo foron os Centros de Numancia e Rioxano.

Nós, al menos non sabemos de ningunha máis. E lástema, porque, tratándose de donas, ben podían os cabaleiros, por moi falanxistas que foran, que se portaran como se deben portar os homes diante das mulleres.

¿Onde está a fidalguía hespañola?

O Centro Galego parece que foi presoado por unha outa persoalidade para que recibira e agasallara ás traídas e levadas raparigas.

(¿Qué afán de complicar ao Centro Galego nas cousas feixistas!)

Pero o Centro soio acedeu a recibir ás galegas.

En primeiro, rechazouse con indinación tal idea; pero, ao cabo, transixeu-se pol-a humillación imposta.

A nós alégranos que o espírito galego despertara nos homes que dirixen a meirande entidade mutualista de América.

Pero, ao mesmo tempo, doinos profundamente que haxan sido recibidos e agasallados elementos que representan aos que asoballan a nosa Terra e que foron, e aínda son, ascíños dos nosos irmáns, que loitaron e loitan porque Galiza sexa ceibe e dona dos seus desleños.

Non comprendemos ben esa sutil distinción entre feixistas casteláns e feixistas galegos.

Para nós, tan merescentes do desprezo son os uns como os outros. ¿Acaso por seren galegos vamos a perdoar aos verdugos dos nosos mártires?

A este propósito, debemos facer notar a presenza da nosa bandeira no salón onde foron obsequiadas.

¿Con qué ollos a mirarian elas! ¿Cántos remordimentos non sentirían ao ver a fínsina pol-a que morreron Bóveda, Casal, Quintanilla e tantos outros que deron a súa vida por defenderen os seus ideaes, que son os nosos, os de Galiza!

¿E quen sabe si algún dos seus irmáns, dos seus mozos, dos seus pais non contribuíron a taes viles aseñiñatos!

¿Non; non se pode pasala esponxa por tantos crimes que se fixeron contra dos nosos irmáns!

Mester é ter unha liña roita en todol-os intres da vida. Non é honesto nin val para nada tratar de estar a ben con Deus e co demo.

Hai que ter a valentía de manter a conduta xusta e cabal en cada momento.

O Centro Galego —hémolo dito moitas veces— debe ser unha entidade apolítica e non debe "embandeirarse" en ningún partido.

O goberno actual de Hespaña é produto dun alzamento militar, apoiado por baionetas estranxeiras.

Houbo unha guerra civil, que aínda non está terminada.

A ONU non recoñece a tal goberno, como a maior parte das nacións.

Entón, todo hespañol ou institución hespañola que ostensiblemente faga aito de acatamento ao goberno fuicioso, deberá ser marcada como falanxista.

Esto non pode ser máis craro.

O Centro Galego da Habana, que está dominado por xentes de dereita, non ergue no seu fronte máis bandeira que a galega.

Esto é o que compre e o dino.

de sirena, narcótico, arrollo engaioladeiro, trampa, suplantación capciosa, abortivo, esterilizante espiritual con que procura coutarse o pulo creadoiro, esmorecer a vontade e castrar o sentimento nacional.

O Galeguismo cofeáse, arráñase e frega os ollos; revírase e mira arredor; e non ve máis que enxamios de alimañas que procuran zugar do seu corpo, de bestas que tratan de aplastalo coas suas patas, de hipócritas que pretenden engaiolalo, de impotentes que envexan a súa vitalidade.

E non é todo iso. Hai aínda

máis: A comechura uniformada, con antergo e ilustre berce no zudre real da camisa votiva de Sabela a Católica; comechura uniformada que é hoxe suma e compendio do imperio centralista da España. E, pra por doado remate, chéganos a "polilla" alleeira baixo todol-os disfraces e tratando teimosamente de colarse por calquera xunta ou fenda que poida atopar.

O Galeguismo é lus i-enerxía. Mais, de certo, que compre moita lus e moita enerxía, e... tamén moita hixiene pra defenderse de tantas plagas, e de tanto lixo.

A. ALONSO RIOS

**PRINCIPIOS DO
GALEGUISMO**

- 1 - Galiza, unidade cultural.
- 2 - Galiza, povo autónomo.
- 3 - Galiza, comunidade cooperativa.
- 4 - Galiza, célula de universalidades.

A NOSA TERRA

(NUESTRA PATRIA)

FRANQUEO PAGADO
Concesión Nº 2032

TARIFA REDUCIDA
Concesión Nº 2727

Registro Nacional de la Prop. Intelectual 231.437

Año XXX — Núm. 461

BOS AIRES, MAIO DE 1948

Redacción - Administración: Rúa BELGRANO 2186

Alfredo Somoza, Diputado Galego, Chegou a Montevideo

Con fonda emozón rexistramos eiquí a grata notiza. Alfredo Somoza Gutiérrez, deputado ás Cortes da República Española pol-a Cruña, desembarcou do vapor inglés "Andes" no porto de Montevideo, o día 13 de Maio en curso, procedente da Franza.

A emozón que sentimos é ben xustificada. O irmán Somoza —irmán na galeguidade, irmán nos sentimentos patriótico-galeguistas xa que foi un dos fundadores das Irmandades da Fa.a da Cruña—, ven de se ceibar do témero drama que lle tocou vivir anguriosamente: once anos de ocultazón, de istar empechado, illado das xentes, privado da frescor do ar e da quentura do sol galegos; once anos de estarrecedora soedade, sen o agarimo dos seus familiares nin dos seus amigos a quenes se lles tiña iñorantes do seu refuxio por elementaes razóns de prudenza; once longos e mouros anos agardando, ¡agardando sempre!, que algunha raioa de liberdade furase as pechas tebras que o arrodeaban. Mais, disgraciadamente, o milagre se non producía. Soio lle chegaban os berros anguriados dos horfos e viudas dos centos e miles de irmáns que ían caendo asesniados, por tudal-as estradas da sagra terra galega...; soio lle chegaba o bafío sagro do sangue dos mártires que, a moreas, caían por Galiza, pol-a República, pol-a Democracia, pol-a Liberdade; soio lle chegaban os ouveos dos adoecidos lobicáns falanxistas que se non fartaban de verter sangue e de matar, lobicáns que faguían feroce pescuda pra dar co íl ¡Somentes sostiña o seu espíritu, a forza manífica dos seus sagros ideaes e a esperanza do definitivo trunfo da xustiza! E ao cabo de once anos, pisou a terra libre e gozou da ar e do sol da Franza inmortal. ¿Cómo e de qué maneira?... Non é iste, aínda, o intre de que se seipa.

Pra recibir ao señor Somoza e lle dar a benvida a nome da coeitividade galega de Bós Aires, foi a Montevideo unha delegazón encabezada pol-o presidente do Consello de Galiza, deputado Castelao, e da cal formaba parte o segredario da nosa Irmandade Galeguista, señor Varela Buxán.

O recibimento que se fixo ao deputado Somoza no porto de Montevideo foi moi garimoso e brillante. Elí ístaban, ademáis da delegazón de Bós Aires, representacións da Irmandade Galeguista do Uruguai, da Casa de Galicia, do Centro Republicano Hespaiño de Montevideo, e moitos amigos e paisáns.

Pol-a noite d-ise día, celebróuse unha cea en homaxe ao viaxeiro que foi servida no restaurant Aguilá e que ístivo moi concorrida. N-ela falaron o irmán Meilán a nome dos galeguistas de Montevideo e o deputado Castelao a nome dos galeguistas de Bós Aires e da galeguidade no eisilio. Os dous eispresaron a gran ledicia dos galegos libres de recibir no noso seo a tan meritoria figura da nosa Terra. Contestou moi elocuentemente Somoza, —tamén, coma os anteriores, no noso idioma—, agradecendo a receución que se lle fixera e afirmando os seus alcendidos sentimentos patrióticos galegos e a su lealtade á causa da Autonomía de Galiza e da República Hespaiña. Os tres oradores foron afervoadamente apraudidos. Antre os asistentes contábase o Dr. M. Mora Guarnido, esgrevia figura republicán do Uruguai, a cuíus xestíós se debeu que aquíl benquerido país lle ofercese ao señor Somoza garimosa acollida e libre permanenza.

O día seguinte, o deputado Somoza foi ouxeto de calurosas receucións por parte das directivas da Casa de Galicia e do Centro Republicán, que o agasallaron con viños de honor.

¡Qué os ars ceibes d-América lle sexan propicios ao irmán Somoza!

Asamblea da Irmandade

O día 7 do corrente mes de Maio levouse a efecto a Asamblea da Irmandade Galega de Bós Aires. Nela fíxose lectura á memoria do derradeiro exercicio, que desguída reseñamos. Foron considerados os distintos puntos da orde do día e procedeuse á elección das novas autoridades, quedando integrada a Xunta Executiva pol-as seguintes persoas:

Presidente: Manuel Puente. Vi-

cepresidente, Pedro Campos Couceiro; Segretario, J. M. Quintáns; Pro-Segretario, Rodolfo Prada; Segretario de Actas, J. Varela Buxán; Tesoureiro, M. Lastra. Vocales: M. López (fillo), José Ramón Miguens, Antón Gómez. Suplentes: José M. Blanco, L. López Cascaillar, Manuel Roel. Revisores de Contas: Antón Suárez do Pazo, Vicente Pérez Pena.

I
GRAU DE MILLO

Sórrí na espiga o branco grau de millo que, n-as monlladas, no hórreo pendura, cando, por Maio, enfrórase o xustillo a Primavera, e, pr-aquél, procura

que a Terra a troque, no renovo, en fillo —¡subríme arela de mairial tenrura!—, anque él da voltas, máis que da un sarillo pra perdurare na terreal ventura.

Soña c-ó saco do que segue o rego diante á xugada do que vai arando: máis que cantares, vai dicindo un prego,

amantemente, cando a man o apresa, ou ben, no sulco, ao caer, rolando: —¡Qué Deus me logre pra honorada mesa!

II
SEMENTEIRA

Os bois barudos, de coor bermella, diante do arado fincan os pesuños, e, d-él tirando, dótese a chavella, o xugo quéixase i-o timón da grúños.

Fende o terreo a lucente rolla que bós quieiros tén n-uns rexos puños, e, n-as pasadas, un arpón semella, ao afondarse case hastra os pescuños.

Indo e voltando, coma n-un bordeo, os longos sulcos sábor do terreo os bois rematan ao chegar á estréma

Logo, dos beizos do que apreixa o arado sae un conse'lo pr-ó maínzo amado: —¡Canta na espiga teu mellor poema!

A MEMORIA

Da reseña feita pol-a Xunta Executiva da labourea realizada no exercicio derradeiro, é doado por de bulto algúns puntos.

O máis importante deles é a celebración do Plebiscito do Estatuto Galego. Feito da máis outa siñificación patriótica, que contou co concurso da nosa coeitividade e das suas orgaizacións, debendo facerse constar eiquí a participación aitiva i-entusiasta do Centro Cornúés, detalle que, por descoído, non aparece na reseña que nos ocupa.

Segue, no orde de importancia, a reseña da defensa feita pol-a nosa coeitividade dos dereitos de Galiza diante do esmorecido goberno republicán, que, non embar gantes a sua delicuescenza repre-

De Antón Zapata García

Loubanza ao Grau de Millo

POEMA EN DOCE SONETOS

A Ramón Otero Pedrayo,
no fondo agarimo á Nai
Terra Galega

Branco grau de millo,
de Sara Mai fillo;
branco pan de broa
de condición boa:
Fartureto, novo
Cristo do meu povo,
con amor che canto:
¡Santo, Santo, Santo!...

III
GRADE

Canta dos agros a labrego lira os aspros ritmos e o coutado son, cando a xugada do solño tira i-en terra munda trócase o terro.

¡Cómo lle quere, loubá e ademira o grau de millo, na sementazón, temendo á pedra de moer, se xira, sin d-ó térle de o facer relón!

Logo, no alpendre, de folgar se afasta, e o prémeo espera sen render peitias ¡ouh, Santa Grade do galego chan!—:

limpos diamantes pra lle dar, engasta o grau n-as follas, en moí poucos días, ¡n-os cucuruchos que han-nos dar o pan!

IV
MILLEIRAL

Decría, cava e o darrendo, o sacho condona ao millo con amor terreo, pra que o namoro do lanzal cenceo c-ó amor da espiga sintase borracho...

Fala c-ó vento do seu fruto nacho, de tullas e hórreos, e de forno cheo, n-entanto as follas, con cuimal' rando, ás candeiñas bouran c-un refacho.

Fala outras veces co-a molente brisa que ben o escuita, anque lle dan risa os seus falares: —“Cando me recolla

o bó labrego, e avencelle en monllos, ¡ha de loubarme, posto de vionllos, e ha me dar bicos cando chegue a esfolla”!

(Seguirá no número de Xuño)

sentativa, moral e de lealdade aos principios democráticos, mantén a máis aceda xenreira ás xustas aspiracións do povo galego, coma se a sua misión suprema e derradeira fora non deixar por en dúbida a obrigada solidariedade de todo goberno hespañol co achatado totalitarismo da estepa castelán, que é “carozo sustantivo” de toda a mentalidade política hespañola.

Faise doada constancia da presenza do grande galeguista e ilustre profesor, don Ramón Otero Pedrayo, nistas terras do Plata, nas que tan lumiosa estela deixou coas suas conferencias ateigadas de sabencia e reveadoiras da enxebre, fonda e ampla cultura nacional galega, e do sustantivo aporte de te nista falla coa importancia que Galiza á civilización do Occidente.

Dos aniversarios dos marceiros de Alexandro Bóveda e Pardo de Cela, datas nacionaes galegas, fíaise detalle da sua celebración no marco de devoción acesa con que o noso povo garda e venera a sua memoria.

Douse conta do espallamento do movemento galeguista na emigración, merecendo loubanzas especiais os Centros de difusión de Cuío e de Río de Xaneiro.

Infórmase do merecido homaxe tributado ao poeta Avélinio Díaz, celebrando a publicación do seu libro titulado “Debezos”; da publicación de A NOSA TERRA, e das actividades do Consello de Galiza, nas que non insistimos por teren sido recollidas oportunamente merecen.